

25 Ιουνίου 2012

Εισαγωγή στη Χριστιανική πίστη και ζωή- Ερμηνεία του «Πάτερ ημών» 4

/ [Αφιέρωματα](#) / [Θεία Λατρεία](#) / [Προσευχή](#)

[Lev Gillet](#)

ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

Ο Κύριος μας λέει τώρα όχι πλέον πώς, αλλά πού πρέπει να γίνεται το θέλημα του «εν ουρανοίς» Πατέρα μας. Το θέλημα του Θεού, μάς εξηγεί, πρέπει να γίνεται εκεί όπου βρίσκεσθε, στον κόσμο, «επί της γης».

Η υποχρέωση αυτή του να πράττουμε το θέλημα του Θεού στον κόσμο, «επί της γης», είναι συνέπεια και προέκταση ενός αποφασιστικού γεγονότος: της ελεύσεως του Θεού ανάμεσα μας, της «σαρκώσεως» και της «σκηνώσεως» του θείου Λόγου «εν ημίν». Για την Εκκλησία ο Ιησούς, ο «λεγόμενος Χριστός», είναι ο Μονογενής Υιός και Λόγος του Πατρός, ο οποίος γεννήθηκε ως αληθινός και τέλειος άνθρωπος εκ Πνεύματος Αγίου και Μαρίας της Παρθένου. Σ' Αυτόν η φύση του Θεού και η φύση του ανθρώπου είναι ενωμένες χωρίς να συγχέονται (ασυγχύτως), είναι χωρισμένες χωρίς να χωρίζονται (αχωρίστως) ή να διαιρούνται (αδιαιρέτως), συνιστούν δε μία «υπόσταση», ένα Πρόσωπο. Ο Χριστός είναι αληθινός Θεός και αληθινός άνθρωπος. Χωρίς να παύει ούτε μια στιγμή να είναι Θεός, μπορεί να ενεργεί και να αισθάνεται όπως κάθε άνθρωπος. Πράγματι, στην επίγεια ζωή του ο Χριστός έπραξε και δοκίμασε κάθε τι που πράττει και δοκιμάζει ο άνθρωπος, εκτός από την αμαρτία. Αφού κήρυξε το «ευαγγέλιο της βασιλείας», αφού απέδειξε με έργα και θαύματα τη δύναμη της βασιλείας αυτής, έπαθε και απέθανε στο Σταυρό για εμάς. Με την υπέρτατη αυτή θυσία της ζωής του ο Χριστός «ήρε την αμαρτίαν του κόσμου», νίκησε και συνέτριψε τη σκοτεινή εκείνη δύναμη που κρατά τον άνθρωπο μακριά από το Θεό, ανίκανο να συμμορφωθεί και

να ζήσει σύμφωνα με το θέλημα του Δημιουργού του. Μετά το σωτήριο αυτό έργο ο Χριστός αναστήθηκε εκ του τάφου και αναλήφθηκε στους ουραμούς.

Αλλά το έργο αυτό της χάριτος ο Χριστός μας καλεί να το συνεχίσουμε με τη δύναμη και τη βοήθειά του. Για το λόγο αυτό έχουμε υποχρέωση πρώτον μεν να προσευχόμαστε, (δεδομένου ότι μόνο με τη θέλησή μας και τις δυνάμεις μας δεν είναι δυνατόν να κατορθώσουμε τίποτε), για να έλθει η βασιλεία του Θεού επί της γης· έπειτα δε να συμβάλλουμε όσο μπορούμε, ώστε το θείο θέλημα να πραγματοποιείται στη γη.

Ας εξετάσουμε όμως με κάθε συντομία τις κυριότερες μορφές τις οποίες μπορεί να προσλάβει η συμμόρφωση του ανθρώπου προς το θέλημα του Θεού ή, αντιθέτως, η άρνηση του Θεού• ή, αντιθέτως, η, άρνησή του να πράξει εκείνο που θέλει και του ζητεί ο Θεός.

Εν πρώτοις, ο Θεός ζητεί από εμέ ως άτομο ορισμένα πράγματα. Αγαπώ πραγματικά το Θεό; Προσπάθησα ειλικρινά να τον γνωρίσω; Τον παρεκάλεσα και τον ικέτευσα με όλη μου τη καρδιά; Τον λάτρευσα «εν πνεύματι και αληθεία»; Οι λόγοι που εξήλθαν από το στόμα μου ήσαν λόγοι αληθείας; Συβάσθηκα στο σώμα μου τις πηγές της ζωής; Μήπως προσκολλήθηκα περισσότερο από ό,τι έπρεπε σε απολαύσεις των αισθήσεων, στην άνεση και το χρήμα; Μήπως υπήρξα αμελής ή οκνηρός στην εργασία μου;

Ο Θεός μου ζητά επίσης ορισμένα πράγματα σχετικώς με τους άλλους ανθρώπους. Συβάσθηκα τη ζωή, την υγεία, την περιουσία, την καλή φήμη των άλλων; Μήπως τους κακολόγησα, μήπως τους συκοφάντησα, μήπως κατέθεσα ψευδώς εναντίον τους; Μήπως μοίχευσα; Μήπως λησμόνησα ότι το επάγγελμά μου είναι μια υπηρεσία που οφείλω στους αδελφούς μου; Μήπως ξέχασα ότι τα χρήματα και η περιουσία μου είναι μια παρακαταθήκη, την φύλαξη της οποίας μου ανέθεσε ο Θεός και για την οποία μια μέρα θα δώσω λόγο; Ήμουν ελεήμων; Βοήθησα ηθικώς όσους είχαν ανάγκη ηθικής βοήθειας; Ενίσχυσα ολικώς εκείνους που είχαν ανάγκη υλικής βοήθειας; Μήπως αδίκησα τον πλησίον μου; Και αν τον αδίκησα, επανόρθωσα επαρκώς την αδικία μου; Μήπως υπήρξα αιτία, αφορμή ή και συνένοχος της αμαρτίας του αδελφού μου; Ήμουν ζηλότυπος ή ζηλόφθονος; Ήμουν βίαιος ή έστω απλά δύστροπος; Επεδίωξα πάντοτε την ειρήνη, την ομόνοια και τη συμφιλίωση; Συγχώρησα όσους με αδίκησαν και ζήτησα συγγνώμη από όσους τυχόν έθλιψα;

Αλλά το θέλημα του Θεού πρέπει να πραγματοποιείται και στην οικογένεια. Και πρώτα στο γάμο. Το μυστήριο του γάμου δεν είναι η νομιμοποίηση δύο εγωιστικών και καθαρά σαρκικών επιθυμιών ούτε η ευλογία ιδιοτελών υπολογισμών και

επωφελών οικονομικοκοινωνικών συνδυασμών. Ο γάμος έχει δύο σκοπούς. Ο πρώτος είναι να εισαγάγει νέα τέκνα στη βασιλεία του Θεού. Ο δεύτερος είναι να βοηθηθούν δύο άνθρωποι να υπερβούν το στάδιο του ατόμου και να εισέλθουν στο στάδιο της προσωπικής κοινωνίας και ζωής. Με το γάμο δύο άνθρωποι γίνονται μία σάρκα, μία θέληση, μία αγάπη, μία καινή κτίση εν Χριστώ. Ο Θεός θέλει το γάμο αδιάλυτο. Γι' αυτό η φιλόανθρωπη συγκατάβαση της Εκκλησίας, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις επιτρέπει και ευλογεί μία δεύτερη ένωση, δεν δικαιώνει με κανένα τρόπο τις πράξεις ή τις προθέσεις που συνετέλεσαν στη διάλυση της παλαιάς. Διερωτάται λοιπόν ο έγγαμος χριστιανός: είναι η συζυγική μου ζωή σύμφωνη με το θέλημα του Θεού; Έχει πράγματι ευλογήσει ο Χριστός την ένωσή μου; Εάν έφθασα στην ένωση αυτή χωρίς τα πρέποντα αισθήματα, έχω τουλάχιστον τώρα τη σταθερή απόφαση να ζήσω με το πρόσωπο που επέτρεψε ο Θεός να γίνει σύζυγός μου με ειλικρίνεια, και αλήθεια; Είναι ο Ιησούς ο πραγματικός Κύριος του οίκου μου; Είναι ο Κύριος των συζυγικών μου σχέσεων; Μήπως μου ζητεί νέα απόφαση και μία νέα στάση στο ζήτημα αυτό; Τον έχω βάλει σε όλες τις λεπτομέρειες της καθημερινής μου ζωής; Είναι στο σπίτι μου ένα τυχαίος ξένος ή ο στενός φίλος της κάθε στιγμής; Εάν έχω παιδιά, εκπληρώνω τα καθήκοντά μου απέναντι τους; Έχω συναίσθηση των ευθυνών που ανέλαβα φέρνοντας νέους ανθρώπους στον κόσμο; Προσπαθώ να τους δώσω την καλύτερη δυνατή ανατροφή και μόρφωση; Σέβομαι όσο πρέπει την ελευθερία τους, την αξιοπρέπειά τους, τα δικαιώματά τους σαν ελευθέρων και αυτόνομων προσώπων; Έχω δημιουργήσει γύρω τους το απαιτούμενο κλίμα της αληθείας και της αγάπης; Έκανα ό,τι μπορούσα, για να εξασφαλίσω την υγεία τους, το μέλλον τους, τη σταδιοδρομία τους; Ήμουν απέναντι τους δίκαιος, αμερόληπτος, υπομονετικός; Αγρονίσθηκα για να δημιουργήσω μεταξύ αυτών και του Χριστού ζώσα και προσωπική σχέση; Και όλα αυτά όχι απλά με λόγια και κενές νουθεσίες, αλλά προπάντων με το παράδειγμα και τη ζωή μου;

Το θέλημα του Θεού πρέπει να πραγματοποιείται επίσης στον οικονομικό, τον κοινωνικό, και τον πολιτικό τομέα. Ο εργοδότης έχει καθήκοντα και υποχρεώσεις τόσον όσον αφορά τους υπαλλήλους του, που είναι αδελφοί του, όσο και όσον αφορά τη διάθεση των χρημάτων που του εμπιστεύθηκε ο Θεός. Ο χριστιανός οφείλει να προσπαθεί να μεταβάλει το καθεστώς του συναγωνισμού και της οικονομικής εκμεταλλεύσεως σε καθεστώς δίκαιης συνεργασίας. Η εξυπηρέτηση της κοινότητας πρέπει να προέχει του ατομικού κέρδους. Ο εργάτης πάλι οφείλει να σέβεται τη δικαιοσύνη, να αποφεύγει το ταξικό μίσος. Ο χριστιανός πρέπει να πρωτοστατεί στους αγώνες κατά των διαφόρων κοινωνικών κακών: της ανεργίας, της εγκληματικότητας, της διαφθοράς, του αλκοολισμού, του αναλφαβητισμού κ.ο.κ.

Στον πολιτικό τομέα ο Χριστιανός, αφοσιωμένος στο έθνος και υπόδειγμα πειθαρχίας στους νόμους του κράτους, οφείλει να αγωνίζεται εναντίον της τυραννίας, των άδικων διωγμών, των ανισοτήτων και αδικιών, οπουδήποτε και αν εμφανίζονται, απ' οπουδήποτε και αν προέρχονται. Τέλος, όσον αφορά τις σχέσεις των εθνών και των κρατών, ο χριστιανός οφείλει να μη λησμονά ότι ο πόλεμος είναι αντίθετος στο πνεύμα του Χριστού και ότι ο Κύριός του απεκλήθη Άρχων και Βασιλεύς της ειρήνης. Σε κάθε ευκαιρία ο χριστιανός πρέπει να αποδεικνύεται ειρηνοποιός, διάκονος της ειρήνης και της συμφιλίωσης.

Το Ευαγγέλιο δεν προτείνει βέβαια τεχνικές λύσεις των ανθρωπίνων προβλημάτων. Μας προσφέρει όμως ένα νέο πνεύμα, με το οποίο μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε: τοποθετεί στο κέντρο της πραγματικότητας ως υπέρτατη αξία την αγάπη, η οποία κάνει ευκολότερη τη λύση τους, όταν δεν κατορθώνει να εμποδίσει τελείως τη γένεσή τους.

Δεν είναι όμως δυνατόν να μιλήσουμε για το θέλημα του Θεού, χωρίς να αναφέρουμε την Εκκλησία. Ασφαλώς, η Εκκλησία είναι κάτι το τελείως διαφορετικό από τους κάθε είδους κοινωνικούς και πολιτικούς θεσμούς που δημιούργησε ο άνθρωπος. Είναι το σώμα του Χριστού, η «εκκλησία των πιστών», η σύναξη εκείνων που κοινωνούν στην αυτήν πίστη, τα αυτά μυστήρια και την αυτήν αγάπη.

Ζώσα όμως και πορεύομενη στη γη η Εκκλησία έχει ανάγκη ορατής οργάνωσης και διαρθρώσεως. Ο Ορθόδοξος πιστεύει ότι το μυστήριο της Εκκλησίας εκφράζεται και φανερώνεται στη γη κατά τον τελειότερο δυνατόν τρόπο «στην αγίαν, καθολικήν και αποστολικήν Εκκλησίαν» της Ανατολής, στα μυστήρια και τα δόγματά της. Αλλ' αυτό δεν τον εμποδίζει να ευλογεί και να ευχαριστεί το Θεό για την αγιάζουσα ενέργειά του στις άλλες χριστιανικές κοινότητες και είναι πρόθυμος να συνεργαστεί με τους άλλους χριστιανούς, εφ' όσον η συνεργασία αυτή δεν βάζει σε κίνδυνο την καθαρότητα της αποκαλυφθείσας αλήθειας, την καθαρότητα του αποκαλυφθέντος φωτός.

Το επιστέγασμα του ορθοδόξου οικοδομήματος είναι, ως γνωστόν, το μυστήριο της ιεροσύνης, με το οποίο οι μέλλοντες ιερείς και διάκονοι της Εκκλησίας λαμβάνουν την ειδική χάρη, που τους επιτρέπει να ασκούν τη διακονία της Καινής Διαθήκης, να κηρύττουν, δηλαδή, το λόγο και να τελούν τα Μυστήρια του Θεού. Οι επίσκοποι δεν είναι μόνον προϊστάμενοι των τοπικών εκκλησιαστικών κοινοτήτων είναι επίσης φορείς της πίστεως και της μαρτυρίας των Αποστόλων, είναι οι «μάρτυρες της ζωής, του σταυρού και της αναστάσεως του Χριστού». Το Άγιο Πνεύμα είναι πάντοτε παρόν στην Εκκλησία και την προφυλάσσει από τον κίνδυνο

της πλάνης και των σφαλμάτων στη διδασκαλία της. Αυτό εξηγεί την προσήλωση του Ορθοδόξου στη διδασκαλία και τις αποφάνσεις των επτά αρχαίων Συνόδων, που ονομάζονται «οικουμενικές»· η διδασκαλία των Συνόδων αυτών είναι για τον Ορθόδοξο «κανόνας πίστεως». Οι χειροτονημένοι λειτουργοί της Εκκλησίας ασκούν το λειτούργημά τους ενωμένοι με το μεγάλο Αρχιερέα, το Χριστό. Αλλά και οι άλλοι πιστοί μετέχουν, κατά τον δικό τους τρόπο, στην ιεροσύνη του Χριστού ως μέλη του μυστικού Σώματός του ενώνονται και αυτοί, με τη χάρη του Θεού και της δικής τους προσευχής, στη προσφορά και τη σώζουσα θυσία της κεφαλής του Σώμα-τος, δηλ. του Χριστού. Οι μοναχοί και οι μοναχές είναι μέλη της Εκκλησίας, που ξεχωρίστηκαν και ευλογήθηκαν από την Εκκλησία για να μιμηθούν, όσον το δυνατόν περισσότερο κατά γράμμα -με τη ζωή της υπακοής, της πτωχείας και της αγνότητας- την επίγεια ζωή του Χριστού.

Όλα τα μέλη της Εκκλησίας, κληρικοί και λαϊκοί, οφείλουν να αγρυπνούν, ώστε η Εκκλησία να είναι επί της γης, αληθινά και πραγματικά, το όργανο της εκπληρώσεως του θείου θελήματος, του θείου σχεδίου. Η αγιότητα της πίστεως και των μυστηρίων παραμένει απρόσβλητη, οιαδήποτε και αν είναι η αναξιότητα των λειτουργών της Εκκλησίας. Αλλά η αναξιότητα αυτή, ή έστω η ανθρώπινη αδυναμία, είναι δυνατόν να αποδεδειχθεί «σκάνδαλο», σοβαρότατο εμπόδιο στο έργο του Θεού. Η Εκκλησία πρέπει να είναι όχι μόνον θεσμός, αλλά προπάντων πνευματικό συμβάν, ένα συμβάν πάντοτε νέο και πάντοτε αποφασιστικό για τη ζωή των ανθρώπων και ιδίως των πιστών. Πρέπει να είναι μία συνεχής ανάβλυση θείας χάριτος και θείας ζωής στον κόσμο, με τέτοιο τρόπο ώστε οι άνθρωποι κάθε τόπου και κάθε εποχής να μπορούν να διακρίνουν κάτω από τα ιστορικά σχήματα και τους ανθρώπινους τύπους την αιώνια και άμωμη ουσία της Εκκλησίας, όπως τη θέλησε, τη σχεδίασε και την πραγματοποίησε εν τω Χριστώ ο Θεός.

ΤΟΝ ΑΡΤΟΝ ΗΜΩΝ ΤΟΝ ΕΠΙΟΥΣΙΟΝ ΔΟΣ ΗΜΙΝ ΣΗΜΕΡΟΝ

Τα τρία πρώτα αιτήματα της Κυριακής Προσευχής αναφέρονται στο Θεό, στον αγιασμό του Ονόματός του, στην έλευση της βασιλείας του, στην πραγματοποίηση του θελήματός του. Τώρα όμως έρχεται η σειρά των αιτημάτων που αναφέρονται στον άνθρωπο, που έχουν σχέση με τις ανάγκες του ανθρώπου. Με αυτά ο Κύριος μας διδάσκει πώς να εκθέτουμε τις ανάγκες μας στον εν ουρανοίς Πατέρα μας με εμπιστοσύνη και υικκή παρρησία. Ως γνωστόν, η πρώτη ανάγκη του ανθρώπου είναι ο «άρτος ο επιούσιος».

Όπως θα δούμε, η λέξη «άρτος» μπορεί να σημαίνει πολλά πράγματα. Αλλά η πρώτη και θεμελιώδης σημασία της λέξεως είναι σαφέστατη. Σημαίνει την τροφή μας και γενικώς όλα εκείνα τα υλικά πράγματα, που είναι απαραίτητα για τη ζωή μας.

Η στάση του χριστιανού απέναντι στα υλικά αγαθά πρέπει να είναι περίπου η ακόλουθη: Ο χριστιανός οφείλει να μη θεωρεί το χρήμα και γενικά τα αγαθά που μας προμηθεύει το χρήμα ως πράγματα που του ανήκουν δικαιωματικά ή που μπορεί να τα αποκτήσει απλώς με την ευφυΐα, την ικανότητα και την προσπάθειά του. Τα μέσα τα απαραίτητα για την υλική μας ζωή είναι και αυτά δώρα του Θεού, χάρη του Θεού. Εάν τα στερούμαστε, σημαίνει ότι ο Θεός το επιτρέπει, επειδή γνωρίζει καλύτερα από εμάς τις ανάγκες μας, όλες τις ανάγκες μας, όχι μόνο τις πρόσκαιρες και υλικές, αλλά και τις αιώνιες και πνευματικές. Εάν λοιπόν έχουμε οικονομική άνεση και όλα όσα η οικονομική άνεση μας προσφέρει, πρέπει να ευχαριστούμε και να δοξάζουμε το Θεό. Εάν πάλι δεν έχουμε, πρέπει μεν να τη ζητούμε από το Θεό, αλλά χωρίς να παύουμε να τον δοξάζουμε και να τον ευλογούμε. Γενικώς, όμως, ο χριστιανός δεν πρέπει να μεριμνά υπερβολικά για τα υλικά αγαθά. Ο Κύριος μας έδωσε ως παράδειγμα τα κρίνα του αγρού, τα οποία ούτε πλέκουν ούτε υφαίνουν και όμως είναι πολυτελέστερα ντυμένα από όλους τους βασιλείς της γης. Μας είπε επίσης ότι πρώτη και κύρια φροντίδα του χριστιανού πρέπει να είναι η ζήτηση της βασιλείας του Θεού και της δικαιοσύνης του και ότι όλα τα άλλα θα «προστεθούν», θα μας τα δώσει ο Θεός ως κάτι το επιπλέον.

Φυσικά, αυτό δεν σημαίνει ότι ο χριστιανός πρέπει να εγκαταλείψει την εργασία του, να αδιαφορήσει για την οικονομική του κατάσταση και να βασισθεί για τη ζωή του στη βοήθεια και τη συνδρομή των άλλων. Έκτος ορισμένων ειδικών εκκλησιαστικών κλήσεων, κάθε χριστιανός, όπως και κάθε άνθρωπος, είναι υποχρεωμένος να εργάζεται και να φροντίζει για την οικονομική του επάρκεια. Άλλωστε, το να εργάζεται κανείς και να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, για να εξασφαλίσει την υλική του ζωή, ιδίως όταν έχει οικονομικές υποχρεώσεις και ευθύνες, θεωρήθηκε από τους αποστολικούς χρόνους ως «αρετή», ως ένα καθήκον που απορρέει από τις θεμελιώδεις αρετές της φρονήσεως και της δικαιοσύνης. Αλλ' ο χριστιανός οφείλει να μην αφήνει ποτέ να καταλάβει τη ψυχή του η αγωνία, που είναι σημείο απιστίας, ελλείψεως εμπιστοσύνης στη πατρική πρόνοια του Θεού. Εάν βρίσκεται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση, θα ικετεύσει το Θεό να έλθει σε βοήθειά του, να τον φωτίσει για να βρει την κατάλληλη λύση, το κατάλληλο φάρμακο κατά των δυσκολιών του.

Δεν επιτρέπεται επίσης να λησμονεί ο χριστιανός ότι ο άρτος που ζητεί από το

Θεό δεν είναι μόνον ο άρτος ο δικός του, ο ατομικός του, αλλά είναι ο «άρτος ημών», ο άρτος ο δικός του, αλλά και άρτος των αδελφών του, και ότι κατά συνέπεια αυτός που έχει πρέπει να είναι διάκονος αυτών που δεν έχουν. Για τον χριστιανό η «κλάσις του άρτου» δεν έχει μόνον μυστηριακή σημασία είναι επίσης σύμβολο της κοινότητας των υλικών αγαθών. Τα υλικά αυτά αγαθά ο χριστιανός οφείλει να τα βλέπει ως δωρεές του Θεού, να έχει δε πάντοτε κατά νουν ότι, εφ' όσον έλαβε, είναι υποχρεωμένος και να δίνει. Εννοείται ότι η ελεημοσύνη δεν μας απαλλάσσει με κανένα τρόπον από δύο καθήκοντα, που πηγάζουν από τον θεμελιώδη νόμο της δικαιοσύνης. Το πρώτο από τα καθήκοντα αυτά είναι να μη κερδίζουμε ή να μη προσπαθούμε να αυξήσουμε τη περιουσία μας με ανέντιμα μέσα, λ.χ. με την ανηθικότητα ή με την οικονομική εκμετάλλευση των άλλων. Το δεύτερο καθήκον είναι να εργαζόμαστε για την επικράτηση μιας κοινωνικής τάξεως η οποία θα εγγυάται σε όλους τουλάχιστον τα βασικά και απαραίτητα για τη ζωή και δεν θα επιτρέπει να εξαρτώνται οι μη έχοντες απλά από τη γενναιοδωρία των εχόντων. Φυσικά, και στη περίπτωση ακόμη που θα επικρατούσε το ιδεωδέστερο κοινωνικό καθεστώς ο χριστιανός θα είχε καθημερινά άπειρες ευκαιρίες για να ασκήσει και να αποδείξει εμπράκτως την αγάπη του προς τον «πλησίον», προς τον αδελφό. Δεν πρέπει τέλος να ξεχνά ο χριστιανός ότι η αληθινή αγάπη συνεπάγεται πάντοτε και ένα μικρό ή μεγάλο στοιχείο θυσίας. Αυτό σημαίνει ότι ο χριστιανός οφείλει να δίνει όχι μόνον από το περίσσευμά του, αλλά και από εκείνο που νομίζει ότι του είναι απαραίτητο.

Ο άρτος όμως που ζητούμε από τον «εν ουρανοίς» Πατέρα δεν είναι μόνον ο άρτος ο υλικός. Ο Κύριος μάς εξήγησε ότι «ουκ επ' άρτω μόνω ζήσεται άνθρωπος, αλλ' επί παντί ρήματι εκπορευομένω διά στόματος Θεού». Υπό το πρίσμα αυτό η αίτησή μας προς τον Πατέρα αποκτά ευρύτερο περιεχόμενο. Δεν σημαίνει απλά: «δος μας τη τροφή μας και τα απαραίτητα μέσα για την υλική συντήρησή μας». Σημαίνει επίσης: «δος μας τον Λόγον σου, τα ρήματα που βγαίνουν από το στόμα σου. Βοήθησέ μας να ζήσουμε δι' αυτών και σύμφωνα προς αυτά». Τί είναι όμως ο Λόγος του Θεού; Πρώτα, είναι η συλλογή των θείων και θεόπνευστων Γραφών. Ο Θεός μίλησε διά των προφητών και των ιστορικών της Παλαιάς Διαθήκης• μίλησε επίσης διά των Αποστόλων και των Ευαγγελιστών της Καινής. Τη φύλαξη και την αλάθητη ερμηνεία των ιερών αυτών Γραφών εμπιστεύθηκε ο Θεός στην Εκκλησία. Κάθε χριστιανός μπορεί και οφείλει να αναζητεί στην Αγία Γραφή, με τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος και με την καθοδήγηση της Εκκλησίας, τον πνευματικό άρτο του, την πνευματική του τροφή. Ο χριστιανός λοιπόν πρέπει όχι μόνον να «διαβάζει», αλλά κυριολεκτικά να «μελετά» την Αγία Γραφή. Να αναζητά καθημερινά στην Αγία Γραφή έστω ένα στίχο, έστω μία λέξη, που θα είναι γι' αυτόν ένα πρόγραμμα, μία πηγή εμπνεύσεως, μία δύναμη ζωής. Το Ευαγγέλιο πρέπει να γίνει ο φωτισμός του, η παρηγοριά του, ο νόμος της ζωής του.

Ο ορθόδοξος χριστιανός θα αναζητήσει και θα βρει το Λόγο του Θεού στις προσευχές της θείας Λειτουργίας, στις ακολουθίας της Εκκλησίας και προπαντός στο μεγάλο μυστήριο της θείας Ευχαριστίας. Θα τον αναζητήσει και θα τον βρει στους όρους των Οικουμενικών Συνόδων, στις αποφάνσεις των Τοπικών Συνόδων, στους λόγους και τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων. Κατά τη χριστιανική αρχαιότητα τα έργα των Πατέρων ονομάζονταν και αυτά Γραφαί. Συχνά όμως συμβαίνει να ακούεται ο λόγος του Θεού και σε έργα και βιβλία ανθρώπων, που δεν έχουν άμεση σχέση με τήν «θεολογία». Ο χριστιανός θα τον αναζητήσει και εκεί. Όποιος ανήκει αληθινά στο Θεό μπορεί να διακρίνει και να αναγνωρίσει παντού και υπό οιασδήποτε συνθήκες ό,τι είναι εκ Θεού.

Τέλος, ο χριστιανός θα αναζητήσει το λόγο του Θεού στη συνείδησή του, στο «ταμείον» της καρδιάς του. Ο Θεός μιλά στα βάθη της ψυχής μας, ιδίως στις δύσκολες στιγμές, στις κρίσιμες περιστάσεις. Αλλά για να τον ακούσουμε, πρέπει να συνηθίσουμε να εισερχόμαστε στο «ταμείον» μας. Πρέπει, δηλαδή, να καλλιεργήσουμε τη πίστη μας, να αναπτύξουμε τη προσοχή μας, να κατασιγάσουμε το θόρυβο και τις φωνές της κοσμικής ζωής. Στην ησυχία αυτού του «ταμείου» ο Θεός προφέρει τα μυστικά ρήματά του και τρέφει με αυτά τη ψυχή. Εκεί θα προσπαθήσει ο χριστιανός να διδαχτεί από το στόμα του Θεού τί πρέπει να κάνει, εκεί θα προσπαθήσει να γνωρίσει την καρδιά του Θεού, και εκεί θα αρχίσει να ζει

τη ζωή της στενής και εντελώς προσωπικής ενώσεως με τον Κύριο και Δεσπότη της ζωής του, το Χριστό.

Αλλ' ο «άρτος» που κυρίως και πρωτίστως πρέπει να ζητάμε από το Θεό, με την Κυριακή Προσευχή, είναι ο «Άρτος ο ζων, ο εκ του ουρανού καταβάς», δηλαδή ο Ιησούς, ο Θεός Σωτήρας, ο Θεός που σώζει, ο Θεός που μας προσφέρει ως βρώση τη Σάρκα του και ως πόση το Αίμα του. Πράγματι, κατά την θεία Ευχαριστία ο Χριστός μας καλεί να «κοινωνήσωμεν», να συμμετάσχουμε, να λάβουμε το μερίδιό μας από τη θυσία που πρόσφερε για εμάς στο Σταύρο, να λάβουμε τη μερίδα μας από την προσφορά του Εαυτού του, που μας προσφέρει ο θυσιασθείς για εμάς Αμνός του Θεού. Με τη θεία Ευχαριστία γινόμαστε ένα πνεύμα, μία σάρκα με το Χριστό και με τους εν Χριστώ αδελφούς μας. Αν και είμαστε πολλοί, γινόμαστε με τον ένα Άρτο, ένα σώμα, μία καρδιά, μία ψυχή, ένας άνθρωπος. Ας προσευχόμαστε λοιπόν στον Πατέρα και ας του ζητούμε όχι μόνον να μάς δίνει τον Υιό του, αλλά και να μάς διδάσκει πώς να τον δεχόμαστε. Ας τον ικετεύουμε να μας φωτίζει όχι μόνον πόσο συχνά πρέπει να πληгиάζουμε στην αγία Τράπεζα, αλλά και πώς πρέπει να προετοιμαζόμαστε.

Η έλευση του Αγίου Πνεύματος στα Δώρα, που προσφέρουμε στο Θεό κατά την Ευχαριστία, τα μεταβάλλει σε Σώμα και Αίμα Χριστού. Η έλευση του Αγίου Πνεύματος στις ψυχές μας, με τη Θεία Κοινωνία, πρέπει να έχει ανάλογα αποτελέσματα: να παράγει καρπούς σωτηρίας, που θα ωφελήσουν όχι μόνον εμάς, αλλά και όλους όσοι έλθουν, με οποιονδήποτε τρόπο, σε επαφή με εμάς. Μετά τη Λειτουργία, ιδίως όταν έχουμε μεταλάβει του Σώματος και του Αίματος του Κυρίου, ας μη σπεύδουμε να εγκαταλείψουμε το ναό· ας μη αρχίζουμε αμέσως τις συζητήσεις και ας μην ασχολούμαστε αμέσως με τα γεγονότα της καθημερινής ζωής. Ας αφιερώσουμε λίγα λεπτά στη προσευχή και την περισυλλογή. Ας ευχαριστούμε το Θεό, που μας αξίωσε να μετέχουμε στη θ. Λειτουργία και να φάμε τον Άρτο της ζωής. Ας προσπαθούμε να εννοήσουμε την άπειρη αξία και ιερότητα των στιγμών, κατά τις οποίες ο θείος Ξένος βρίσκεται στη ψυχή μας, «πλήρης χάριτος και αληθείας»· και ας αφήνουμε την καρδιά μας να εφησυχάσει πάνω στη καρδιά του Χριστού. Μετά από αυτή τη συνάντηση θα είμαστε ασφαλώς άλλοι άνθρωποι, «άνθρωποι αλλαγμένοι». Θα ζούμε με τους άλλους ανθρώπους, αλλά θα αντιπροσωπεύουμε ένα άλλο κόσμο, μία νέα πραγματικότητα, θα είμαστε οι «μάρτυρες» και οι «απόστολοι» του σαρκωθέντος και ενανθρωπήσαντος Θεού. Με την αύξηση και την καρποφορία της αγάπης μας θα πρέπει να «μαρτυρούμε» ενώπιον των συνανθρώπων μας για το άρρητο μυστήριο, το μυστήριο της αγάπης, του ελεήμονος και φιλόανθρωπου Θεού, που γίνεται στον κόσμο και έγινε ήδη στη δική μας ψυχή.

Εάν πάλι βρισκόμαστε στη Λειτουργία, χωρίς να μπορούμε να μεταλάβουμε, ας πλησιάσουμε στην Τράπεζα του Κυρίου τουλάχιστον με την καρδιά μας. Ας ικετεύουμε τον μεγάλο Αρχιερέα να τελέσει αοράτως τη θυσία του στη ψυχή μας, να δειπνήσει μυστικά μαζί μας, να μας δώσει τη χάρη να φάμε με μια ζωντανή πίστη από το Σώμα του και να πιούμε με μια ιερή επιθυμία από το Αίμα του. Ο Κύριος δεν θα αφήσει αναπάντητη τη ζωντανή και ειλικρινή επιθυμία μας για τα ευχαριστιακά Δώρα του. Δεν θα αρνηθεί να θρέψει και εμάς, που δεν μπορούμε να παρακαθίσουμε με τους άλλους αδελφούς μας στην αγία του Τράπεζα. Ας ζητούμε λοιπόν τη χάρη και ασφαλώς θα λάβουμε το δώρημα της αληθινής και πραγματικής παρουσίας του στη καρδιά μας.

Ο «άρτος» -ο υλικός, ο λογικός, ο ευχαριστιακός- που ζητούμε με την Κυριακή Προσευχή είναι ο «άρτος ημών ο επιούσιος», ο άρτος, δηλαδή, ο απαραίτητος για την κάθε ημέρα, για τη σημερινή ημέρα. Όταν όμως προσέξουμε καλύτερα την έκφραση «ο άρτος ημών ο επιούσιος», θα δούμε ότι η έκφραση αυτή μπορεί μεν να εξηγηθεί ως «ο καθημερινός άρτος μας», αλλά μπορεί επίσης και να εξηγηθεί ως «ο ερχόμενος άρτος μας». Με άλλες λέξεις, ο επιούσιος άρτος που ζητούμε από τον ουράνιο Πατέρα είναι μεν ο άρτος της σημερινής ημέρας, αλλά είναι επίσης και ο άρτος της επόμενης ημέρας, της ημέρας που έρχεται, δηλαδή της μεγάλης και ένδοξης ημέρας της βασιλείας του Θεού που έρχεται. Ζητούμε λοιπόν από το Θεό ο καθημερινός άρτος μας να γίνει ο «τύπος» του αιώνιου και νοητού εκείνου Άρτου, τον οποίον θα τρώμε, όταν φθάσουμε στην ουράνια πατρίδα μας. Ζητούμε η καθημερινή ζωή, η ζωή μας που διατηρείται και συνεχίζεται χάρις στη χρήση του καθημερινού μας άρτου, να γίνει μία πρόγευση της ένδοξης ζωής που θα ζήσουμε με τον Πατέρα και τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα στον αιώνα τον μέλλοντα. Ζητούμε ειδικότερα να τρώμε το Σώμα και να πίνουμε το Αίμα του Κυρίου με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορέσουμε και εμείς οι αμαρτωλοί να παρακαθήσουμε αιωνίως στο μεσσιανικό εκείνο Δείπνο, στο οποίο ο ίδιος ο Θεός θα είναι το αληθινό φως, ο πλήρης χορτασμός, η αστείρευτη χαρά, η τελεία ευφροσύνη και μακαριότητα. Για τον Χριστιανό ο κόσμος αυτός είναι μία προετοιμασία, αλλά και μία πρόγευση του μέλλοντος.

Ας ζητούμε λοιπόν καθημερινά από τον Πατέρα τη χάρη να τρώμε τον άρτο τον απαραίτητο για τη συντήρησή μας στη παρούσα ζωή με τέτοιο τρόπο, ώστε να προετοιμαζόμαστε για την μέλλουσα και να δοκιμάζουμε κατά τον παρόντα αιώνα κάτι από την άρρητη δόξαν και την άφατη ευφροσύνη της μελλοντικής. «Δος ημίν εκ του άρτου τούτου, Κύριε».

(Αρχιμ. Λεβ Ζιλλέ, «Πατερ ημών-εισαγωγή στην χριστιανική πίστη και ζωή», εκδ. «Ζωή», σ.46-64)

<http://bit.ly/14IIE1R>